

Připomínky České národní banky k materiálu Výstupy a návrhy opatření Pracovní skupiny pro analýzu insolvence a oddlužení

1. ČNB nesouhlasí se sjednocením dohledu "nad bankovními a nebankovními institucemi pod ČNB podle možného vzoru v zákoně č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů". Navržené opatření je navíc formulováno obecně, ohledně poskytovatelů jakýchkoliv úvěrů. Z předcházejícího textu, který se týká pouze spotřebitelských a hypotečních úvěrů, dovozujeme, že předkladatel měl na mysli pouze poskytovatele těchto typů úvěrů. V tomto směru je třeba text zpřesnit.

Proto požadujeme

- text na přelomu str. 6 a 7 upravit takto: „...*Vize budoucnosti je však spatřována zejména v zavedení přísnějších podmínek týkajících se poskytování půjček a úvěrů pro obě skupiny poskytovatelů, a dále v zavedení jednotného dohledu, který by pro futuro měla vykonávat ČNB také nad nebankovními institucemi, neboť se dosavadní situace poskytování půjček a úvěrů právě těmito subjekty jeví jako závažná a právní úprava v této oblasti jako nedostatečná....*“
- na str. 7 v části „Návrh řešení“ upravit text takto „*vést další diskusi ohledně možného zavedení nové právní úpravy podmínek udělování povolení k výkonu činnosti pro nebankovní poskytovatele **spotřebitelských a hypotečních** půjček a úvěrů, čímž by mělo dojít k omezení jejich počtu na trhu a k zefektivnění dohledu nad výkonem jejich činnosti; a dále ke sjednocení dohledu nad bankovními a nebankovními institucemi pod ČNB podle možného vzoru v zákoně č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů;*“

Tato připomínka je zásadní.

Odůvodnění:

Smlouva o fungování EU zakazuje, aby národní centrální banky bez dalšího na své náklady přebíraly úkoly, které nesouvisí s jejich působností v oblasti centrálního bankovníctví (finanční stabilita). Zatímco úvěry poskytované bankami s finanční stabilitou souvisejí, běžné spotřebitelské úvěry nikoliv. Případný výkon nové působnosti v této oblasti by musela vláda České národní bance plně a předem proplácet (srov. stanoviska ECB CON/2011/30 nebo CON/2013/29 na www.ecb.europa.eu). Chybí také jakékoliv důvody, proč by měla výkon dohledu převzít právě Česká národní banka, a informace, jaké alternativní cesty v rámci hodnocení dopadů byly zvažovány. Text např. vůbec nebere v úvahu možnost odpovídajícího posílení České obchodní inspekce ani dopady využívání institutu Finančního arbitra.

Pokud jde o hledání vzoru v zákoně o pojišťovacích zprostředkovatelích, je třeba uvést, že není zřejmé, jak se podle něj naplní záměr snižování počtu poskytovatelů služeb, když registrovaných zprostředkovatelů v pojišťovnictví je cca 150 000 tedy pravděpodobně mnohem více než nebankovních poskytovatelů úvěrů (ČNB nemá informace o jejich počtu, ale např. <http://navigatoruveru.cz> uvádí 36 000 osob).

Pokud má být ZPZ jen vzorem pro sjednocení dohledu, je třeba uvést, že (a) dohled nad pojišťovacími zprostředkovateli byl vždy jednotný a (b) ČNB prostřednictvím dohledu nad pojišťovacími zprostředkovateli dohlíží nad distribucí produktů pojišťoven, tedy finančních

institucí, které dohlíží z důvodu vazby na finanční stabilitu. Tento argument v případě nebankovních poskytovatelů úvěrů neplatí.

Požadované vypuštění textu je relevantní i s ohledem na závěr na str. 27, podle kterého by měla vláda vzít na vědomí záměr „navrhovaná řešení tam, kde jich bude nezbytně třeba, formou nové právní úpravy (či jiných opatření) nejpozději do 31. 12. 2015 realizovat.“, a k navrhovanému usnesení vlády, podle něhož by měla ministryně spravedlnosti navrhovaná opatření „provést“. Vztah uvedeného k doporučení „vést diskusi“ je nejasný.

2. Doporučujeme materiál rozšířit o informaci ohledně složení a způsobu práce takové skupiny. Není např. jasné, zda byly vzaty v úvahu odborné názory ČBA a dalších legitimně zainteresovaných osob a sdružení. Tato připomínka je doporučující.

V Praze dne 8.1.2015

Vypracovala: Mgr. Markéta Hálová, Ph.D., tel. 224413668, marketa.halova@cnb.cz

Ve spolupráci s: Mgr. Aleš Smutný, tel. 24412709, ales.smutny@cnb.cz

Schváleno guvernérem ČNB dne: 12.1.2015